

ARTEVELDE-MINIATUUR
SPOORWEG AMATEURS CLUB
GENT

AMSAC

PERIODIEK N° 10

58 Jaargang - Juli 1963

Secretariaat: M. SMETRJNS, Mesmil S^t. James S^t. MARTENS-LATEM Postcheck N° 5504.14

Verantwoordelijke uitgever: ARTEVELDE-MINIATUUR SPOORWEG AMATEURS CLUB GENT.

Nadruk zelfs gedeeltelijk zonder toestemming van de uitgever verboden.

Boekje n° 10, blz. 1

HOE BEVELEN WIJ ONZE TREINEN

=====

26 ste Les

Wij voelen ons verplicht een probleem te behandelen die wij steeds van de hand hebben gewezen om niemand te kwetsen op gebied van verkoopsmogelijkheden. Dit probleem is: wat is het beste systeem (wisselstroom - gelijkstroom-tweerrails - drierrails - enz...

Het is een vraag die sinds jaren terugkomt en wij zullen ze hier trachten objectief te behandelen.

Wij nemen het geval aan van een persoon die vertrekt van nul; hij wil een eenvoudige baan bouwen en vraagt raad om te weten hoe zijn keus richten. Wij nemen als vast één zaak, nl. dat onze beginnening de schaal H.O. neemt, tot heden de meest gevraagde in België.

Wat kan een keus richten :

- de modellen van het rollend materiaal; men vindt er mooie in de meest bekende merken.
- de prijzen; zijn in verscheidene merken tamelijk overeenkomend.
- de kwaliteit van het materiaal; is goed bij alle serieuze merken.
- de eenvoudigheid van het monteren; is steeds eenvoudig bij aanvang.
- de uitbreidingsmogelijkheden ; is een groot punt dat te dikwijls over het hoofd wordt gezien. Men weet hoe begint, maar men weet niet waar men staat in een paar jaren. De kwestie is van niets te kopen dat naderhand geen zin meer heeft. (we weten natuurlijk dat de techniek heel snel vordert)
- de eventuele mogelijkheid om zaken van verschillende merken tezamen te laten werken, kwestie van b.v.b. iets te bezigen die bijzonder in de smaak valt.

wij zullen nu onze mening in vorm van een tabel in drie basis-groepen indelen, die volgens dus de hoofdrichtlijnen moeten aangeven op technisch gebied.

- Groep I : gelijkstroom op 3 geïsoleerde rails
- Groep II : gelijkstroom op 2 geïsoleerde rails
- Groep III : wisselstroom op 3 rails, waarvan de twee buitenste niet geïsoleerd zijn.

Nota / het handelt zich over 100% handelsmaterieel.

Punten	Groep I	Groep II	Groep III	Opmerkingen
Voorbeelden	Trix, etc...	Fleischmann, Rivarossi, etc.	Märklin, etc.	----
Stroom	gelijkstroom	gelijkstroom	wisselstroom	groep III bolt op gelijkstroom
wielassen	geïsoleerd	geïsoleerd	niet geïsol.	wagens van I en II kunnen bollen op III
Profiel van wielen	----	----	----	speciaal voor Trix, maar verkomen stan- daard separat wiel- assen
Koppelingen	----	----	----	meestal verschil, son- nigen gaan tesamen
Getal treinen zonder seinen	2	1	1	plus 1 met luchtlijn
Veranderen van rijzin	ompoling	ompoling	stroomstoot	----

	met permanent magneten	met electromagnetische polen	
Aard van motoren	met permanent magneten	met electromagnetische polen	---
Relenti	goed	moeilijk	voor III beter in gelijkstroom
Spanningsverval in sporen	---	---	minder in III, dan in I en II
Moelijkheden in sommige spec. spoorlussen op gebied van stroom	ja, maar op te lossen	zonder	---
Trekkracht	goed	goed	---
Gevoelighed aan vuile sporen (electr.)	gevoelig	heel weinig gevoelig	---
Onderhoud	---	---	gelijkwaardig
Bedrading m/ of z. seinen	---	---	gelijkwaardig
Pedalen voor automatiseren	worden enkel bereden door locos	worden bereden door locos en wagens	voor groep III, enkel in geval van originele wagens

Wisselbaarheid van het rollend materiaal op gebied van:

Stroom	gaat op II	gaat op I	gaat op I en II	groep III: rijzin niet te veranderen door ompoling
Stroomafname van locos	geen	geen	geen	II en III kunnen op de sporen van II of III bollen met luchtlijn
Wielstelsel van wagens	geen	met III	geen	I op II en III, mits nieuwe commerciele assen III op II in geval van luchtlijn
Trekkraken	---	---	---	bezwaren
Bochten	gaat op II en III	op I en III	op I en II	dus volledig voor gewoon materiaal
Wissels	geen	gaat op III	gaat op II	I gaat op II en III mits nieuwe assen
Gabarit	---	---	---	weinig verschil

De conclusie die men logisch moet trekken is, dat iedere groep zijn voordelen heeft en zich verdedigd.

Wij zullen hier GARNSCH OBJECTIEF de bijzondere aandacht trekken op een paar punten.

- Groep I : - voordelen: 2 of 3 treinen afzonderlijk bevelen
 - nadelen : staat gansch op zijn eigen
- Groep II : - voordelen: hedendaags de grootste mogelijkheden
 om merken te mengen
 - nadelen : heel gevoelig aan vuile sporen
- Groep III : - voordelen: geen geïsoleerde wielassen nodig
 - nadelen : kiessysteem voor veranderen van rijzin

x

x x

En nu, wat gekozen? Ja, wij kunnen niet antwoorden !!!

Volgens dns, en dit nogmaals heel onpartijdig, is het mooiste een baan aanleggen die voor alles, of toch voor het meeste rollend materiaal kan dienen. Volgens bovenstaande tabel is dit te verwezenlijken met sporen van groepen II en of III, (liefst dan II, die meer realistisch zijn) en een luchtlijn.

In dit geval blijven enkel uitgesloten de locos van groep I, (de wagens gaan mits de speciale assen). In dit geval zal de voeding natuurlijk gelijkstroom zijn, gezien de locos van groep II. De moeilijkheid blijft geheel voor stoom of diesellocos.

x

x x

De lezer kan merken hoe zwaar het probleem is, wij hebben het behandeld, maar niet beantwoord: wij kunnen het oprecht niet, hoe eigenaardig dit ook kan klinken.

Wij zullen enkel eindigen met te zeggen, dat voor de echte liefhebber die niet aarzelt speciale combinaties te doen, voor dewelke wij steeds ter beschikking staan, alle mogelijkheden open staan. Het is een liefhebberij die geen grenzen kent en waar verbluffende resultaten kunnen bekomen worden.

-----

27 ste les.
=====

Ons doel is en blijft zoveel mogelijk de werkelijkheid na te bootsen. Sommige landen hebben nu in spoorwegverkeer een nieuw soort pendelverkeer in dienst gebracht; het hoofdprincipe is, dat aan de eindstations de locos niet meer op kop komen. Dus rijdt een trein van A naar B met de loco op kop, en van B naar A met de loco als duwer. Dit soort verkeer dat men aantreft in Frankrijk en Duitschland is hoofdzakelijk voor reizigerstreinen en wordt toegepast in stoomtractie, dieseltractie en elektrische tractie.

Hoe lossen wij dat op? Op het eerste zicht geen moeilijkheden, daar al onze treinen achteruit kunnen bollen; maar zonder een paar aanpassingen rijzen de volgende moeilijkheden op:

- in het achteruitrijden, zullen de wagens ver over een rood sein staan en het eventueel zelf op rood zetten voor de loco
- de stand van de lichten op loco en laatste wagen moeten volgens de rijzin wit of rood zijn

Dus een aanpassing van het materiaal is nodig en wij zullen het bekijken per systeem.

A. - Op tweerailsysteem (Fleischmann, Rivarossi, enz ...)

- de twee polen van de motor van de loco moeten ontkoppelt worden
- deze motor zal naar gelang de rijzin, gekoppelt zijn aan de ~~xi~~ stroomafnemer van de loco of van de laatste wagen
- daar de rijzin gebonden is aan de polariteit in de sporen, zal de koppeling van de motor naar loco of laatste wagen moeten geschieden volgens de polariteit. Dit kan geschieden volgens verschillende methoden (gepolariseerde relais, cellulen, enz ...). Wij staan ter beschikking voor details.
- de fijne lefhebber zal op kop van zijn loco en op kop van zijn laatste wagen witte en rode lichten voorzien. Deze zullen ompolen volgens een systeem gelijkaardig aan de ompoling van de motor.
- bij het bollen onder luchtlijn voor elektrische tractie, zal ofwel de laatste wagen een panto hebben (wat zeldzaam is) ofwel de panto van de loco stroomloos blijven en alles gebeurt zoals hierboven beschreven.

B. - Op drierailsysteem (Märklin, H.A.G., enz)

- daar hier de polariteit geen rol speelt op de rijzin, is het probleem iets zwaarder
- het is mogelijk tussen de stroomafnemers van de loco en deze van de laatste wagen te spelen met de voltspanningsinverter, maar wij raden het af
- het beste is deze locos om te bouwen met celules, dat hun rijzin beïnvloed wordt door de polariteit en dan vallen wij in het geval A.

::::::::::::::::::::::::::

Zoekertjes: Worden gevraagd door ons lid Schellijack Frans
Märklin - TP 800 - Prairie (asindeling 1-C-1)
Märklin - RM 800 - Bourbonnais (asindeling C)

=====

f l e i s c h m A n n
M ä r k l i n
r i v a r o s S i
h A g
p o C h e r

::::::::::::::::::::::::::

Bijlage boekje nr 10, blz. a

1. INHOUDSTAFEL PER BOEKJE.

Boekje nr 1.

- blad 1. - Tentoonstelling 1959 (Flandria Palace) kort overzicht
blad 2. - Verslag van de vergadering van 6 juli 1959
- Voorwoord door het bestuur ter gelegenheid van het ver-
schijnen van het eerste tijdschrift
blad 3. - Vraagbak aan en voor de leden
- Verslag van de vergadering van 8 augustus 1959
blad 4. - Réseau-bouw (vragen en antwoorden betreffende het
bouwen van een réseau)
blad 5. - Onze grote familie (iets over liefhebbers van
"treintjes")
blad 6. - Hoe bevelen wij onze treinen? eerste les - elementaire
begrippen over relais
blad 7. - tweede les
blad 8. - derde les
blad 9. - vierde les
blad 10.- Reclame

Boekje nr 2.

- blad 1. - Ons tijdschrift (door de redactie) - clubleven-
blad 2. - Clubleven (vervolg) - allerlei over Faller, Kibri,
Wiad, enz...
blad 3. - Handelssporen
blad 4. - Golvend terrein (hoe te maken in H.O.)
blad 5. - Hoe een miniaturrspoorwegnet te ontwerpen?
blad 6. - idem
blad 7. - Hoe bevelen wij onze treinen?
vijfde les - het bimetalrelais
zesde les - toegassing van een relais in treinverlich-
ting
zevende les- vertragingen (behandeld op blad 9)
blad 8. - Enkele toepassingen van het Mā-relais:
automatisch heen- en weer bollen van gelijkstroommate-
riaal
automatische snelheidsregeling bij bergbeklimming en
afdaling
automatisch kiezen van het spoor in een station
vraagbak aan en voor de leden
blad 9. - Hoe bevelen wij onze treinen?
zevende les (vervolg) vertraging van de H.O. treinen
achtste les vertragen van H.O. treinen
blad 10.- Onze grote familie (slot)
blad 11.- Reclame.

Bijlage boekje nr 10, blz. b

Boekje nr 3.

- blad 1. - De club in het jaar 1959.
- blad 2. - H.O. tafel
- blad 3. - idem
- blad 4. - idem
- blad 5. - Zelfbouw sporen H.O. - antwoord op de vraagbak van het tijdschrift 2
- blad 6. - Seinhuis (zelf te maken)
- blad 7. - idem
- blad 8. - Hoe bevelen wij onze treinen?
negende en tiende les: iets over de motoren van onze H20? locomotieven
- blad 9. - idem
elfde les: automatisch terugkeren van een locomotief in een eindstation, twaalfde les: idem
- blad 10.- Reclame.

Boekje nr 4.

- Voorwoord bij het verschijnen van boekje nr 4
- blad 1. - Tips bij het bouwen van decor
- blad 2. - idem
- blad 3. - idem
- blad 4. - reclame
- blad 5. - Brugbouw in H.O.
- blad 6. - idem
- blad 7. - Hoe bevelen wij onze treinen?
dertiede les: automatisch ontkoppelen van een loco
- blad 8. - veertiende les: automatisch ontkoppelen van wagens
- blad 9. - vijftiende les: onafhankelijk bevelen op het klassieke drie rail systeem van twee locomotieven
- blad 10.- (nihil)
- blad 11.- Jaarverslag van de secretaris op de statuaire vergadering van 29-11-1960
- blad 12.- idem
- blad 13.- idem
Verslag van de algemene verplichtende statuaire vergadering van 6-12-1960
- blad 14.- idem
- blad 15.- Statuten
- blad 16.- idem
- blad 17.- Reclame
Bijlagen: twee schema's van de tentoonstelling van 1960 in de Jaarbeurs der Vlaanderen.

Bijlage boekje nr 10, blz. c

Boekje nr 5.

- blad 1. - Nuttige wenken over tekoren
- blad 2. - idem
- blad 3. - idem
- blad 4. - idem
- blad 4. - Hoe bevelen wij onze treinen?
zestiende les: overweg met twee of drie lichten met relai
- blad 5. - zeventiende les: vervolg op les 16
- blad 6. - Snelheidsseinen - werkelijkheid en miniatuur
- blad 7. - idem
- blad 8. - idem
- blad 9. - Verslag van de vergadering van 20-12-1960
- blad 10.- Algemene electriciteitsleer:
eerste les: de begrippen spanning, stroom en weerstand
- blad 11.- tweede les: de electricisch geleidende en niet geleiden-
de stoffen

Boekje nr 6.

- blad 1. - Hoe bevelen wij onze treinen?
achttiende les: uitvoering en uitwerking van bevelen
door relais
- blad 2. - idem
- blad 3. - negentiende les: automatisch "heen en weer" bollen met
gebruik van dubbele kruiswissel
- blad 4. - Het bollen op twee-railsysteem met niet geïsoleerde
wielassen
- blad 5. - idem
twintigste les: hoe het doorbranden van spoelen te
vermijden
- blad 6. - idem
- blad 7. - Geschiedenis en wetenswaardigheden der elektrische
tractie
- blad 8. - idem
- blad 9. - Electriciteit: derde en vierde les: de wet van Ohm
- blad 10.- Verslag van de vergadering van 31-1-1961
- blad 11.- idem
Verslag van de bestuursvergadering van 17-1-1961
" " 24-1-1961
" " 26-2-1961

Bijlagen: Réseau Fl. op de tentoonstelling 'arbeurs '61
Sein met drie lichten voor overweg schaal 1/10

Bijlage boekje 10, blz. d

Boekje nr 7.

- blad 1. - Rollend electrisch materiaal
blad 2. - idem
blad 3. - idem
          Hoe bevelen wij onze treinen?
          één en twintigste les: onze H.O. locomotieven
blad 4. - idem
blad 5. - idem
          twee en twintigste les: treinverlichting
blad 6. - idem
blad 7/ - De duitse seininrichting
blad 8. - idem
blad 9. - idem
blad 10.- idem
blad 11.- Transformatoren: soorten en vermogen
blad 12.- idem
blad 13.- idem
blad 14.- idem
blad 15.- idem
blad 16.- Dag- en nachtlichtstelsel: gecombineerd sein H.O.
blad 17.- idem
blad 18.- idem
          Richtingssein H.O.
blad 19.- idem
blad 20.- Reclame
blad 21.- idem

Boekje nr 8.

- blad 1. - Hoe bevelen wij onze treinen?
          drie en twintigste les: het automatisch veranderen van
          rijzin in een eindstation, gelijk- en wisselstroomma-
          teriaal
blad 2. - idem
blad 3. - idem
blad 4. - idem
blad 5. - vier en twintigste les: veiligheidsproblemen van grote
          complexen
blad 6. - idem
blad 7. 6 idem
blad 8. - vijf en twintigste les: idem
blad 9. - idem
blad 10.- idem
blad 11.- Clubleven:
          Verslag van de secretaris over de vergadering van
          18-10-1961
blad 12.- idem
blad 13.- idem
blad 14.- Jaarverslag van de secretaris op de statutaire verga-
          dering van 21-11-1961

Bijlage boekje nr 10, blz. e

(vervolg van inhoud Boekje nr 8)

- blad 15.- idem
- blad 16.- idem
- blad 17.- idem
- blad 18.- tot en met 29: idem

- blad 29.- Nieuwigheden te Nürnberg 1962 door de Heer Gilleman
- blad 30.- idem
- blad 31.- idem
- blad 32.- idem
- blad 33.- (nihil)
- blad 34.- A.M.S.A.C. à Paris : Bezoek van enkele leden aan Ferry-land, eigendom van de heer Mathiot, een frans liefhebber
- blad 35.- idem
- blad 36.- idem
- blad 37.- idem
- blad 38.- Statuten
- blad 39.- idem
- blad 40.- tot en met 44: reclame

Boekje nr 9.

- blad 1. - Uitlezen van tijdschriften door de club aan de leden
- blad 2. - Hoe bevelen wij onze treinen?
Mogelijkheden voortvloeiende uit het Belgisch patent nr 607.585 en de principes heraan verbonden (relais)
- blad 3. - idem
- blad 4. - idem
- blad 5. - idem
- blad 6. - Brief van de Heer Gilleman aan de Heer Voorzitter betreffende het houden van demonstraties
- blad 7. - idem
- blad 8. - Het Trammuseum van de N.M.V.B. te Schepdaal
- blad 9. - idem
- blad 10.- idem
- blad 11.- idem
- blad 12.- Beschrijvende nota's betreffende een gebrevetteerde uitvinding nopens automatische seininrichting voor miniatuurspoorwegen
- blad 13.- idem
- blad 14.- Statuten
- blad 15.- Reclame

Speciale Uitgave:

Volledige beschrijving van de reseau A.M.S.A.C. 1961 bestemd voor Katanga.

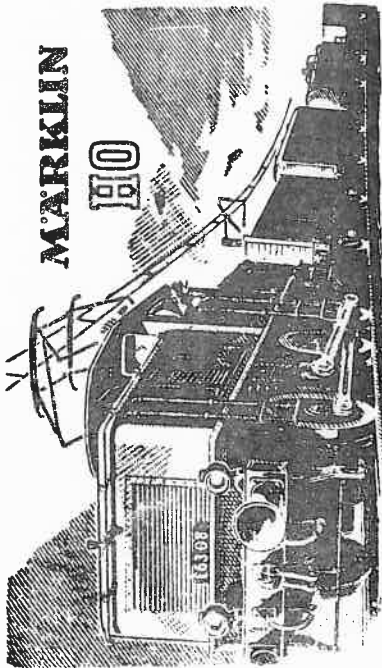
HOBBY HUIS MAES

SAVAANSTRAAT 1-3 - GENT

stelt voor, in een nieuw uitgebreid kader de

MARKLIN NIEUWIGHEDEN 1961 - 62!
nu een complete **MARKLIN TREINSET MET TRAFÓ**
VOOR SLECHTS 625 FRANK

Bij ons vindt U ook: Fleischmann - Trix ; Liliput - Rivarossi en Hornby treinen. Falter - Vollmer - Wlad - Kibri - Revell - Airfix - Preiser bouwdozen - Vliegtuigmodellen - Onderdelen - Motoren - Gereedschap.

MAES jouets progressifs présente dans des magasins considérablement aggrandis, les nouveautés **MARKLIN 1961-62**. Un train Marklin complet avec transio pour **625 FRANK** seulement.

Nombreuses autres nouveautés - Avions à moteur prêt à voler - Thimble Drone - U.S.A.

MAES le plus important magasin spécialisé du pays - 10 étalages - choix énorme

RUE SAVAEN, 1-3 - GAND - Tel. 25.07.10

Architekten en Leraars!

Voor al uw planafdrukken en fotokopieën wendt U tot

reproduct

Spoedige en goedkope bediening.

Onderbergen 27 Gent

Tel. 23.24.38

Huis L. Eichperger

KORTRIJKSEPOORTSTRAAT, 124 - GENT - Tel. 23.41.21

Alles voor Miniatuurspoorwegen HO en Schaalmodellen
MARKLIN - TRIX - FLEISCHMAN - REVELL - FALLER

2 ADRESSEN IN MINIATUURSPoorWEGEN

JOUEF ★ LILLEPUT ★ EHEIM
DGH MATERIAAL VOOR LIEFHEBBERS

bij DE... SPECIALISTEN

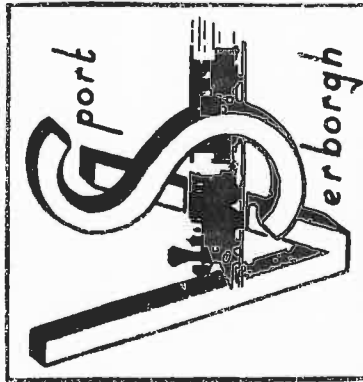
FLEISCHMAN

Kortrijksepoortstraat: 131,
GENT

en

HOBBY

St.-Kwintensberg 20,
GENT

ZELFBOUW en VERSIERMATERIAAL

★ FALLER ★ KITMASTER ★ REVELL
★ VOLLMER ★ AIRFIX ★ MONOGRAM
★ Wlad ★ AURORA ★ HAWK

En tal van andere aangename en praktische speelgoederen van bekende merken... te veel om te melden

